

# נמר של נייר



כמה פאראזיטים מועסקים בתיאטרונים המסובסדים?

**\* הצייר המבקש כי יקפצו על עבודותיו \* המו"ל לשורר המנציח את עצמו \* הצביעות והפחדנות של מעניקי „פרס נובל“**

הרי שכמנהג נמושות-שירה בארץ הקודש, הוא מוכיח כי למד שבכל טענה תר-בוטית בארץ יש להיתלות באילנות גבוהים. על כן הוא ניתלה: „יוצרים דו-שורשיים מוכהקים כיצחק למדן או כלאה גולדברג.“ לאה גולדברג, שהיתה נודעת כממצה וכמבקרת, מעודה לא הטילה

ללא כנפיים, נוף בעשן, פרקי ברגן-בלזן ירושת עיניים, למורד ביתה ועוד רבים. הוצאת-ספרים זו, עקד, שתרומתה ל-קידום הסיפורת העברית טרם הובהרה, לא הביאה לתוצאות המיוחלות מצד קסט ליהפך לגורו של שירה, אם כי מאז ועד עתה הוא נוהג להחזיק בחצרו חניכיי-שירה, להם הוא מעניק את הכיבוד לתרי-גם לעברית קלוקלת משירי פרנסוא ויון, קואזי-מידול, ז'אן קוקטו, רוברט פרוסט ועוד רבים, העלולים ליצור בציבור את ההרגשה שמיפעל חיים רב מוגיטין מס' תתר אחרי השם עקד.

מאחר ויעוץ-קסט, למד תוך תקופה קצרה, כי בעיית הקידום בסיפורת-העברית היא הכמות ולא האיכות, הרי שבנסיון לגבש דעת-קהל אהדת, הוא ייסד „ורם-סיפורת“ בכותרת „שירה גיאורציונית“. בתקופה בה התנהל בארץ מאבק-ציבורי נגד גישול אדמות הכפר הערבי דיר-אל-אסד, התקמת העיירה כרמיאל, כאשר בי-ראש המתנגדים ניצבו הבולטים באנשי-הרוח שבראשית שנות ה-60, הרי שיעוץ-קסט בישר קבל-עם ועדת-סיפורת, כי סופרי עקד יעברו להגשים את „השירה הגיאורציונית“ בכרמיאל. המציאות היא שתושבי העיירה כרמיאל ממתינים עד היום לבואם של יעוץ-קסט ומשורריו.

במהלך 15 השנים שחלפו מאז נסיון-הנפל בכרמיאל, מראה מצבו של קסט בסיפורת-העברית את הכלל „מה שלא עושה הכיסיון — עושה הזמן“. ובהדר-גה הפך קסט לפיגורה לאומית, למקבל ולמעניק פרסים, ואין זה מן הנמנע שיוכה בשנת 1990 ב„פרס-ישראל“ עבור התמך דתו בנסיונותיו להיות „משורר עברי“.

בשבוע שעבר פרסם יעוץ-קסט, בתגובו בה לערכותיו של מבקר הסיפורת והי-שירה ד"ר גבריאל מוקד, על מאון „דור המדינה“ רשימה יומרנית ושחצנית, בכר-תרת „מה, באמת, דור-המדינה בסיפורת גו?" (ידיעות אחרונות, 7.10.77) בה הוא כופר בקיומו של „דור-המדינה“ בסיפורת העברית, ומנסה להוכיח בעקשנות כי הי-דור האמיתי והעכשווי בסיפורת ובשירה בארץ הם הסופרים והמשוררים שילדותם עברה עליהם בניכר, במילים אחרות: יעוץ-קסט מנסה להחזיר את ההיסטוריה 50 שנה לאחור, לסרס מהעברית של היום את הצבריות שלה, ולהוריק לה הרמונים גלותיים.

בניגוד למבקרים אחרים, שיש להם השגות לגבי המינוח „דור-המדינה“ הרי שקסט, אינו מסתיר כלל את מגיעו. מא-חר ולפני כשנתיים פרסם ספרון בכותרת „דור-שורש“, הרי שהוא מנסה לדלות מכר-תרת זו, מגמה ורם, וכותב ברהב רב על „התופעה של יוצרים דו-שורשיים“ עליה הוא מונה פיגורות סיפורתיות שחוקת, ומהיות כ: הוגג סנד, בין ציון תומר, שמאי גולן, מנפרד וינקלר ועוד רבים שרישומם אינו ניכר כלל בסיפורת העב-רית. ברוב רהבן, הוא ממשיך וקובע: „כחינת ארצות-המוצא של היוצרים הדו-שורשיים מעלה, כי ברוב המכריע של המקרים — מקור הניקה הבסיסי של תרי-כותם אינו הסיפורת האנגלו-סבסית, אלא סיפורתה של מרכז-אירופה ומזרחה...“ צניעותו האתית של יעוץ-קסט אינה יודעת גבולות, והוא ממשיך וקובע: „כפי-יות משכר-ההוות של עולה קציר בארץ ניצבת גם במרכז הרומן של כותב שו-רות אלו: „אחיזה של חול...“

אחרי שהנחתום העיד בעוז על קסטו, במקביל מחזיקה הוצאת „עקד“ גם הוצאת-בת, בשם „טרקלין“, שפיקר עיסוק קזה הוא בהוצאה-לאור של ספרי שירה פרי עטם של תלמיד-תיכון או פנסיונר-ריט, תמורת תשלום.

## אמנות

### ציור לדריכה

יובל יריב, אמן ישראלי צעיר, הציג בימים 14-15 באוקטובר בשדרות בן-גוריון, עלי-יד הקיסוסק הניצב בכניסה ל-כיכר-אחרים, את עבודתו „קלאסי-ישראלי מס' 1“. לדברי יובל יריב, הרי שמטרת עבודתו הנוכחית היא „להרחיב את גבול-לו של הציור כאמצעי קומוניקטיבי ומסר סוציו-פוליטי“.

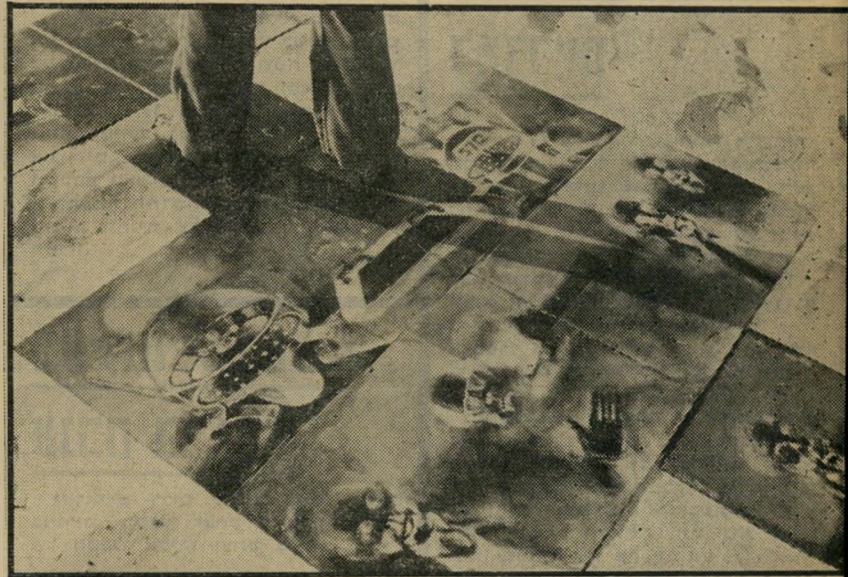
„קלאס ישראלי מס' 1“ כשמו כן הוא, יריב הביא למקום מרצפות מידרמה מצר-יות, כשהוא מומין את הצופים בתערור-כה, ואת עוברי-האורח להלך ולקפץ מע-ליהם. טענתו של יובל יריב בדבר המי-קום ואופי התערוכה היא, שהיא „מאפי-שרת להפגיש ציבור חדש עם תפיסה חד-ישראלית“.

## תיאטרון

### סוף-המישחק

הידיעה שפורסמה בעיתונות היומית, היתה תמימה ופשוטה, והיא בישרה: „שלושת התיאטרונים הציבוריים הגדולים הבימה, הקאמרי והתיאטרון העירוני חיפה, לא שילמו החדש משכורות לעובדים — שחקנים, במאים, עובדי-במה ועובדי-מינהל, 500 איש...“

ידיעת-כרוניקה קצרה זו, עלולה היתה להביא לקוראים את התחושה ששלושת התיאטרונים הציבוריים הגדולים מחזיקים



קלאסי-ישראלי מס' 1 מסד סוציו-פוליטי



דו-שורש כפול שניים

טיפת דיו, חיובית או שלילית, לעברו של קסט, ולעבר הנוהים אחריו. אלא שבארץ טרם חוקקו את החוק נגד הוצאת מתים מקבריהם, והתעללות בהם בפומבי, כך שיעוץ-קסט יוצא נהנה מן ההפקר.

על כל פנים, כך מתנהלת לה האודי-סיאה היעוץ-קסטית של אותיות ומילים שאינן שלו, אודיסיאה שכל מטרתה לר-אוג למניות הבלתי ניסחרות שלו, ושל אחותו מריסה רוטמן, בבורסת הנצח של הסיפורת העברית.

## בעולם

### נובל הססני

„הדרה-העבודה של אדונים אלו, הוא מופלא במידותיו, כורפאות נוחות מסורי-רות מסכים לשולחן ישר-זוויות, כמה רהיטים העשויים עץ ורדיו, וילאות של סאטין לאורך החלונות קטני-ההגות...“ כך תיאר עדי-ראייה את המקום בו נחר-צות מאז שנת 1901 החלטות האקדמיה השוודית בדבר הענקת פרס נובל מיטורו של ממציא הדינמיט אלפרד ברנרד נובל. בשבוע שעבר החליטה האקדמיה השוודית על הענקת הפרס השנתי בסיפורת, בסך 700 אלף קרונות (145 אלף דולר) למשורר הספרדי ויסנטה אלחנדרה. בין שאר נימוקי חברי-השופטים, נקבע ש-אלחנדרה: „גילה יכולת גדולה להחזיק מעמד בהתנכרו על מחלות, זועעות מלח-מת-האזרחים ובדידות תחת מיטטר-פראנקו.“

קביעה תמוהה זו, שמועטה בה ההער-כה הסיפורתית, אופיינית לניסוחי האקד-מיה השוודית, שבהודעתה הוסיפה וציינה כי אלחנדרה השתייך לקבוצת סופרים ומשוררים ספרדיים שקיבלו את הכינוי „דור 1927“, שמנהיגה היה המשורר וה-מחזאי פדריקו גראסיה לורקה, שנירצח

שה של ביטוי ריגשי וצורני עם הקשרים אקטואליים.“

כעיקרון, דומה שעבודתו הנוכחית של יריב היא ישראלית ומציאותית, יותר מעבודותיהם של מרבית האמנים הישר-אליים, העוסקים זה שנים, בתרגום של מונחי אמנות לחוויה-ישראלית וניכש-לם, מתוך שאינם ניחנים בכיסיון להת-בונן מסביבם. ציורי המיזרכה של יריב, ודילוגי הקלאס עליהם, הם התבגרותה האמנותית של חוויות הילדות הארצי-ש-ראלית.

## תולעי תרבות

### יעוז קסטפוביה

איתמר יעוץ-קסט הוא מורה לסיפורת, בעל פרטנזיות סיפורתיות, שלשם קידר-מם הקים במוצאי שנות ה-50' ביחד עם אחותו מריסה רוטמן, בית הוצאת-ספרים שהמאפיין אותו הוא הקישש מהבחינה הטכסטית, ובעיקר מהבחינה הקליגרפית, ובהוצאה זאת ראו-אור ספריו: מלאך

קרוב ל-500 שחקנים, אליהם ניספחים כמה במאים, עובדי-במה ועובדי-מינהל.

אלא שתמונה מרוממת-נפש זו של הי-תיאטרון-העברי, אינה נכונה.

ב„דו"ח ועדת-לוינסקי להקצבות לתי-אטרונים“ אותו פרסמה המועצה לתרבות ולאמנות לפני קרוב לשנה, מצוי „ניספח 1“ המכיל טבלה המפרטת את מיספר הי-אנשים המועסקים כסגל-טכני וסגל-מינהלי לעונת-התיאטרון 1975/6 בתיאטרונים אלה, היה 223 איש. לעומתם, מיספר הי-שחקנים שהועסקו בעונת 1975/6 בתיא-טרונים אלה, היה 138 שחקנים.

במילים אחרות: קרוב ל-2 פונקציונר-ים על כל שחקן.

תיאטרונים ציבוריים ומסובסדים המפרי-נסים 2 אנשים על כל שחקן, זמעים רפיטוראר דליל, ויושבים כעלוקה על גב הציבור המממן אותם, הרי מוטב להם, שיטרונו בימים אלה, ויצילו את „סוף-המישחק“ שלהם. יתפורו, ויגרמו למות התיאטרון המסובסד וראשיתו של תיא-טרון המתמודד עם קהל, ולא עם סובסי-דיה. תיאטרון רזה הוא תיאטרון גמיש, תיאטרון שמן חי מזכרונותיו מהתקופה בה היה תיאטרון רזה.